

Проблеми розвитку продуктивних сил Кіровоградської області

Стаття присвячена проблемам розвитку та розміщення продуктивних сил Кіровоградської області, інвестиційної привабливості районів

продуктивні сили, соціальний розвиток, ресурсний потенціал, розвиток поселень, добробут населення, інвестиційна привабливість

Формування ефективної державної регіональної політики потребує всебічного обґрунтування пріоритетних напрямів і шляхів досягнення динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, з використанням всього потенціалу території [1].

Глибокі перетворення в економіці країни викликали необхідність радикальних структурних змін економіки Кіровоградської області за рахунок модернізації виробництва на засадах новітніх технологій, розширення внутрішнього ринку і розвитку її інфраструктури в розрізі загальнодержавних інтересів, нарощування експорту, активізації інвестиційних процесів, створення умов для вільного обігу капіталу, реформування ключових секторів економіки. В умовах децентралізації владних повноважень та посилення ролі регіонів розробка стратегічних напрямів соціально-економічного розвитку області на довгострокову перспективу набуває величезного значення як власне для регіону, так і для держави.

Проблемами розвитку продуктивних сил в різних областях України нині займаються Данилишин Б.М., Долішній М., Богуцький О., Заяць Т.Е., Петрова Т.П., Куценко В.І., Грішнова О., Гнибіденко І., Гуць М., Зубова Л., Кір'ян Т., Лібанова Є.М., на рівні області займаються фахівці різних ланок управління.

По результатам досліджень, як правило, формуються пропозиції щодо покращення або стабілізації ситуації в тій чи іншій галузі без механізму реалізації та узгодженості між усіма ланками управління. Проведений аналіз розвитку та розміщення продуктивних сил Кіровоградської області фахівцями Ради по вивченню продуктивних сил України Національної академії наук України нашою думкою, що подальший розгляд проблеми має містити дослідження які б враховували інтереси іншої сторони – людини.

Комплексний розвиток продуктивних сил економічних районів – один з пріоритетних напрямів наукових досліджень та практичної діяльності місцевих органів влади з питань регіонального розвитку. В умовах обмеженості природних, матеріальних, територіальних, фінансових та інших ресурсів, несприятливості економічної ситуації вкрай необхідний пошук найбільш раціональних форм організації виробництва та соціальної сфери для забезпечення належних умов життя людей, збереження комфортного природного середовища і його різноманіття.

Глибокі перетворення в економіці країни викликали необхідність радикальних структурних змін економіки Кіровоградської області за рахунок модернізації виробництва на засадах новітніх технологій, розширення внутрішнього ринку і розвитку її інфраструктури в розрізі загальнодержавних інтересів, нарощування експорту, активізації інвестиційних процесів, створення умов для вільного обігу

капіталу, реформування ключових секторів економіки. В умовах децентралізації владних повноважень та посилення ролі регіонів дослідження стану соціально-економічного розвитку кожного району, міста та розроблення конкретних заходів щодо підвищення їх інвестиційної привабливості, збільшення обсягів інвестицій з різних джерел для створення нових та розвитку діючих підприємств має велике значення для регіону.

У переліку пріоритетних завдань державної регіональної політики одним із головних напрямків визначено розвиток малого та середнього бізнесу. Аналіз проблем економічного і соціального розвитку області неможливий без вивчення стану виробництва, ринку праці, інвестиційного клімату, умов господарювання, вкладу в економіку та наповнення бюджету від суб'єктів малого підприємництва.

Формування комплексу заходів по підвищенню ефективності цього сектора економіки області, подоланню недоліків і територіальної диференціації у 2005-2006 роках проведено на основі ґрунтовного аналізу динаміки розвитку і сучасного стану бізнесу у розрізі галузей економіки і територій області.

Кошти обласного бюджету спрямовувалися на розвиток і підтримку підприємництва через Регіональний фонд підтримки підприємництва у Кіровоградській області, яким протягом 2003-2004 років профінансовано 68 проектів на загальну суму 1136,6 тис. грн. Банківські установи області у 2004 році довели загальний обсяг кредитування суб'єктів малого бізнесу до 212,1 млн. грн. З них надано у вигляді мікрокредитів 16,0 млн. грн., у тому числі за програмами міжнародних кредитних ліній 2,8 млн. грн.[4]

На рівні області були розроблені ряд програм, що були направлені на підтримку, розвиток, розширення, реорганізацію різних сфер діяльності. Так наприклад:

- обласна програма розвитку малого підприємництва у Кіровоградській області на 2005-2006 роки (далі - Програма) розроблена на виконання Закону України "Про державну підтримку малого підприємництва", доручення Кабінету Міністрів України від 25.03.2004 року № 12689/1 та зважаючи на важливу роль малого підприємництва у розв'язанні економічних і соціальних проблем області;

- Стратегія економічного та соціального розвитку Кіровоградської області на 2004-2015 роки (концептуальний варіант) розроблена на виконання Указу Президента України від 25 травня 2001 року "Про Концепцію державної регіональної політики", послання Президента України до Верховної Ради України "Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки" та, відповідно до Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку, затверджених наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29 липня 2002 року № 224 та ряд інших.

Але всі вони без виключення були доведені «зверху» і стали обов'язковими до виконання. Лише пріоритети розвитку різних сфер діяльності визначалися на рівні області з урахуванням діяльності вже діючих підприємств. При цьому, на наш погляд, не повністю були враховані процеси формування та ефективного використання виробничого потенціалу, що визначаються його складовими елементами, якими є природний, трудовий, науково-технічний, інформаційний, управлінський, інвестиційний і матеріально-технічний потенціали. І саме головне, як самі підприємці бачуть подальший розвиток своєї діяльності.

Крім цього існують ряд проблем, які потребують розв'язання і відповідної роботи по їх подоланню.

По-перше. Спостерігається гострий дефіцит кваліфікованих фахівців для розвитку підприємництва. Керівні кадри підприємств потребують набуття сучасних знань, у тому числі з менеджменту, маркетингу тощо.

По-друге. Практично не ведеться робота із створення баз даних про інвестиційні та інноваційні проекти підприємств, не розповсюджуються експортні пропозиції підприємств за кордоном через торгово-економічні місії.

Недостатня увага приділяється розвитку молодіжного підприємництва, створенню умов для залучення до малого бізнесу жінок, інвалідів, розвитку обслуговуючого бізнесу у сільській місцевості.

Недостатньою є робота у напрямку підтримки пріоритетних, або проблемних для області галузей економіки, на низькому рівні знаходиться робота з впровадження інновацій, сучасних технологій.

З урахуванням вище зазначеного в ході дослідження стану розвитку та розміщення продуктивних сил Кіровоградської області передбачається проведення соціологічного дослідження серед населення районів, які займаються підприємницькою діяльністю, або мають намір це зробити.

Головною вимогою до проведення соціологічного дослідження виступає повна репрезентативність його проведення.

Перспективним напрямком дій облдержадміністрації, інших місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування повинно стати здійснення комплексу заходів щодо залучення та впровадження інвестиційної політики у розвиток бізнесу.

В рамках політики регіонального розвитку планується проведення аналізу стану соціально-економічного розвитку кожного району, міста та розроблення конкретних заходів щодо підвищення їх інвестиційної привабливості, збільшення обсягів інвестицій з різних джерел для створення нових та розвитку діючих підприємств.

Необхідним етапом при розробки програми соціально-економічного розвитку області повинна стати розробка стратегічних принципів і пріоритетів розвитку міст і районів. Невід'ємною частиною загальної Стратегії є опрацювання стратегії розвитку малих міст. В області налічується 9 малих міст із загальною кількістю населення 134,7 тис. осіб. Тобто, майже кожний десятий житель області мешкає у малому місті.

Основними проблемами малих міст є:

- незбалансованість виробничої і соціальної інфраструктури, наявність ознак монофункціональності;
- високий рівень безробіття;
- дефіцит фінансових ресурсів для виконання власних і делегованих повноважень органами місцевого самоврядування;
- низький рівень інженерного облаштування і благоустрою територій.

Завдання Стратегії регіонального розвитку полягає у тому, щоб малі міста з кількістю населення до 50 тис. осіб стали рушійною силою економіки області.

У визначенні Стратегії економічного розвитку малих міст необхідно враховувати такі специфічні фактори:

- значна частка місцевих доходів надходить від осіб старшого покоління;
- більшу частину нових робочих місць може дати лише малий бізнес;
- пріоритетним напрямком розвитку є місцева харчова промисловість та сфера послуг [6]

Надзвичайно важливим завданням для райдержадміністрацій, міськвиконкомів щодо реалізації інвестиційних проектів є:

- визначення депресивних територій;
- вивчення потреб і можливостей регіону;
- узгодження потреб територіальної громади та її фінансових можливостей;
- вивчення можливостей фінансування з державного бюджету, участі в реалізації державних програм.

Проведене дослідження стану розвитку та розміщення продуктивних сил районів Кіровоградської області дозволить розробити Стратегію, яка буде направлена на:

- вирішення соціально-економічних проблем;
- збільшення доходів місцевих бюджетів;
- підвищити ефективність функціонування та активізацію фондового ринку;
- підтримку фінансово-кредитної та інвестиційної політики, впровадження нових фінансових технологій підтримки підприємництва;
- ресурсне та інформаційне забезпечення, подальше формування інфраструктури підтримки підприємництва, підвищення якості та розширення сектора послуг;
- удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для розвитку підприємництва.
- пріоритетну підтримку розвитку підприємництва у визначених сферах, насамперед підприємців з числа соціально вразливих верств населення: молоді, жінок, інвалідів. Підтримку проектів і бізнес-планів, спрямованих на впровадження інноваційних ідей, новітніх технологій, підвищення якості і конкурентоспроможності продукції.

В даний час вже проводиться розробка плану дослідження даної проблеми на регіональному рівні. В проведені такої науково-дослідницької роботи зацікавлені всі гілки влади, учасники соціально-трудова відносин, інвестори.

Висновки

1. На підставі проведеного соціологічного дослідження, аналізу проблем розвитку районів області буде сформована науково обґрунтована програма перспектив використання природного потенціалу, що направлена на посилення їх інвестиційної віддачі.

2. Проведені дослідження на мікрорівні дозволять виявити резерви щодо подальшого розвитку продуктивних сил.

Очікувані результати дослідження мають практичне значення. Пропозиції викладенні по результатам проведених досліджень мають стати ключовими складовими в стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області; будуть передані до обласного управління освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації і використанні при розробці регіональних програм розвитку області.

Список літератури

1. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку»
2. Долішній М., Лобурко Я., Карпов В. Про рівномірність економічного розвитку регіонів України // Регіональна економіка. – 2002. – № 32. – С. 7-17.
3. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 рр.// Послання Президента України до Верховної Ради України. Європейський вибір. – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2002.
4. Методика вимірювання людського розвитку регіонів України. - К.: Держкомстат України, РП ВПС України, 2001. – 32 с.
5. Обласна програма розвитку малого підприємництва у Кіровоградській області на 2005-2006 роки
6. Схема-прогноз розвитку і розміщення продуктивних сил Кіровоградської області на період до 2015 року. – К.: РВПС України НАН України, 2005. – 203с.
7. Стратегія економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2004-2011 роки, прийнятій на сесії обласної ради від 27 лютого 2004р.
8. Формування механізму соціальних гарантій в умовах трансформації економіки: Формування моделі соціальних гарантій в умовах становлення ринкових відносин: Звіт про н.-д. роботу (заклуч.) / Кер. НДР Є. Крихтін ; Донец. нац. ун-т. - 97-1вв/5 ; № ГР 0198U005541. - Донецьк, 2000. - 18 с.Бібліогр.: с. 17-18.

Статья посвящена проблемам развития и размещения производительных сил Кировоградской области, инвестиционной привлекательности районов

The article is devoted to the problems of development and placing of productive forces of the Kirovogradskoy region, investment attractiveness of districts